

Türkiýedäki kowumdaşlarymyzy öz tarapymyza çekmeli

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Türkiýedäki kowumdaşlarymyzy öz tarapymyza çekmeli TÜRKIÝEDÄKI KOWUMDAŞLARYMYZY ÖZ TARAPYMYZA ÇEKME LI

Migrantlar we bosgunlar Türkiýäniň iň agyryly esasy problemalarynyň biri bolup durýar. Bularyň arasynda türki respublikalardan we Owganystandan gelen köp sanly kowumdaşlarymyzam bar.

Kowumdaş bolan migrantlaryň sanynyň bir milliona ýetendigi çak edilýär. Ýagny bikanun ýa-da resmi ýahdaýda Türkiýedäki ähli migrantlaryň sanyny on milliondan agandygy çak etsek, onda kowumdaşlar bularyň her onusyndan birini düzýär.

Kowumdaş migrantlary iki topara – talyplara we işçilere bölmek mümkin.

Işçiler toparyny Türkmenistan, Özbekistan, Azerbaýjan ýaly

türki respublikalardan gelen we umuman alanda eneke, öý hyzmatkäri ýaly işlerde işleýänler bilen Owganystanda respublikan režimiň çökmeginden soň işsiz galyp Türkiýä gelen ýaş türkmenlerdir özbeklerden ybarat kowumdaşlar emele getirýär.

Umuman alanda dil we düşünişmek problemasy bolmandygy üçin, daşgyn ýa-da ýakyn dogan-garyndaşynyň we tanyş-bilşiniňem Türkiýede bolanlygyndan bularyň köpüsiniň Günbatara gitmek ýaly pikiri ýok.

Türkiýedäki ýaşayşa aňsat öwrenişýän bu kowumdaşlar Türkiýäniň problemlaryny, gaýgy-gussasyny, şatlygynyň biziň bilen deň başdan geçirýär, paýlaşýar, duýýar.

Bularyň islendigi iň agyr işlerde iň pes aýlyga işläp, yzynda galdyryp gelen 8-10 adamlyk maşgalalaryny ekleyär.

Ikinji topary-da ýene şol ýurtlardan gelen türki gelip çykyşly talyplar düzýärm

Orta Aziýaly talyplar öz ýurtlarynda ykdysady problemalar çuňlaşýandygy üçin yza gaýtman Türkiýede galmagyny dowam etdirýän bolsa, owganystanly özbek we türkmen talyplary Taliban häkimiýeti sebäpleri ýurtlaryna gaýdyp bilenok.

Talibanyň iň halamaýan we potensial howp hasaplaýan gatlagy okuwly-bilimli adamlar. Olaryň özüniňem Taliban häkimiýetiniň golastynda ýaşasy gelenok. Taliban ganojaklarynyň golastynda ýaşamak okuwly-bilimli adamlar üçin sözüň doly manysynda zyndan!

Zyrrajym jahyl (barypýatan nadan) emirden (başlykdan) görkezme alyşyňyzy we her ömrüňe, akul-huşuňa zyýan işleri etmäge mejbur boluşyňyzy göz önüne getirip görüň.

Gyz talyplar üçin-ä ýagdaý hasam erbet. Türkiýede ýokary bilim alan ýüzlerçe türkmen we özbek gyzlary Owganystana gaýdyp barsa, başlaryna näme geljegini bilýär: jemgyýetçilik işinde işleme däl, öýden çykman oturmaly we uly ähtimallyk bilenem halamaýan adamyna durmuşa çykmaly.

Ýogsam bolmasa, olar öňki respublikan režime çyny bilen ynanan lukman, inžener, mugallym, şepagat uýasy ýaly hünärler bilen ýurtlaryna dolanyp, halkyna hyzmat etmek isläpdiler. Talibanyň gara bulut ýaly ikilenç gaýdyp gelmegi bilen hemme umyt-arzuwlar puja çykdy.

Elbetde Türkiýe bir alajyny tapyp bosgun meselesini çözmeli bolar. Edil häzirki ykdysady şertlerde Türkiýäniň bosgun yüküni mundan artyk arkasynda götermesi kyn. Emma hiç kimsäniň

áýratynam biziň bilen köňül we gan ýakynlygy bolan adamlaryň göwnüne degmezlige üns bermeli.

Meniň pikirimçe-hä, kowumdaşlar boýunça etmeli iş şu: ilkinji nobatda Türkiýede ýokary bilim alan we häzirem aramyzda ýaşap ýören ähli kowumdaşlara gepsiz-gürrüňsiz dessine Türkiýe respublikasynyň raýatlygyny bermeli.

Azap çekip okadan bolsak, diýmek, olary ýurduň ykdysadyýetiniň galkynmagy üçin gerekli ýerlerinde ulanmak akyllý-başly çemeleşme bolar.

Owganystandan gelip, Türkiýäniň oba ýerlerinde çopançylyk edýän, ekin meýdanlarynda işleýän türkmenler özbek kowumdaşlary maşgalalary bilen birlikde Siriýa, Ýrak, Eýran araçäklerinde gurjak obalarymyza ýerleşdirmeli.

Daýhançylykdanam, maldarçylykdanam gowy baş çykaryşlary ýaly, gerilla urşunda tejribeli bolandyklary üçin olaryň goragyndan peýdalanyp bileris.

Kyrk ýyllyk graždanlyk urşunda ýanyp-gowrulan bu adamlaryň çagalygynda birinji tanşan zady oýunjagyň ýerine hakyly sapançalardyr tüpeňlersi.

Şeýdenimizde araçäkde 200 müň esgerlik goşun bilen etjek işimizi birnäçe müň adamdan ybarat 50-60 oba bilen edip, hem-ä Türk Ýaragly Güýçleriniň işini ýeňlederis, hemem ýurduň demografiki gurluşyny öz peýdamyza üýtgederis.

Munuň iň gowy mysaly-da 1982-nji ýylda Wanyň Erjiş etrabynda ýerleşen günlerinden bäri PKK-niň gözünde ot ýakyp gelen owganystanly gyrgyz kowumdaşlarymyz.

Türkmenistan, Özbekistan, Azerbaýjan ýaly türki döwletlerden gelen kowumdaşlaryň maksady bolsa düýbünden başga, has dogrusy olaryň maksady Ýewropa giden türk migrantlaryňky ýaly: öý, awtoulag, ýer almaga ýeter ýaly pul ýygmandan soň ýurtlaryna gaýdyp barmak. Ýöne olaryň gaýtma müddetleri uzadygysaýy ýurtlaryna gaýdyp barma planlary-da uzaýar.

Ençeme ýyl bäri aramyzda ýaşap ýören we biziň bilen köňül ýakynlygyny tapan bir milliona golaý kowumdaşymyzy Türkiýä gazandyryp biljek, munuň peýdasyny diňe ýurt görer.

Siziň bilen köňüldeş, siziň bilen meňzeş arzuwlary edip, meňzeş zatlary küýseýän, üstesine siziň bilen birmeňzeş dilde gürlýän we birmeňzeş medeniýetde ýaşayan adamlary aňsat-aňsat tapyp bilmersiňiz.

Munuň özi maşgala guranynda özüňe rugy taýdan gabat gelýän adamy tapmak ýaly bir zat. Maşgala guranda dogry adamy tapyp

bilseňiz, samanhana seýran bolar, durmuşyňyz jennete döner.
Ýurt bolubam siziň bilen birmeňzeş ideallary paýlaşýan,
birmeňzeş arzuw-isleglerde gezyän adamlar bilen ýola çyksaňyz,
hiç bir böwet siziň ýoluňyzy baglap bilmez.

Esedulla OGUZ,

Germaniýada ýaşayan türkmen žurnalisti.

Çarşenbe, 03.07.2024 ý. Publisistika